

KS. ANDRZEJ KICIŃSKI

DIALOG KOŚCIOŁA Z MŁODYMI. YOUCAT – KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO DLA MŁODYCH

Światowa premiera Katechizmu Kościoła Katolickiego dla młodych Youcat odbyła się 25 marca 2011 r. w Wiedniu. Kolejna prezentacja miała miejsce trzy dni później, 28 marca, w Moguncji (Niemcy). Natomiast 13 kwietnia podczas audiencji generalnej egzemplarz Youcat otrzymał Benedykt XVI¹. Po audiencji nastąpiła międzynarodowa prezentacja katechizmu w Biurze Prasowym Stolicy Apostolskiej². Polska premiera miała miejsce w Warszawie 2 czerwca 2011 r.³

Youcat składa się z 527 pytań i odpowiedzi⁴. Opisuje językiem komunikatywnym całość wiary katolickiej, która została zawarta w opublikowanym w 1992 r. Katechizmie Kościoła Katolickiego. Nową publikację przygotowano w formie pytań i odpowiedzi, wskazując na rozwinięcie poszczególnych tematów w KKK.

„Każda liturgia jest jak randka, której datę Bóg zapisuje w naszym terminarzu. Kto poczuł już miłość Bożą, przyjdzie chętnie. Kto

chwilowo nic nie czuje, a mimo to przychodzi, okazuje Bogu swoją wierność” (Youcat, 166). Czy nowy katechizm – ze swoim nowym językiem – znajdzie stałe miejsce w katechezie młodzieży? Z pewnością widziało go już i częściej przeczytało ponad 700 tysięcy młodych⁵ (w tym ponad 10 tysięcy Polaków). Tyle bowiem rozdano katechizmów podczas Światowych Dni Młodzieży w Madrycie. Jak powstał Youcat, czym się charakteryzuje i czy będzie on narzędziem dialogu Kościoła katolickiego z młodymi w Polsce? Odpowiedzi na te pytania zawiera artykuł.

1. Geneza powstania Youcatu

Idea nowego katechizmu dla młodych zrodziła się wiosną 2006 roku. Ksiądz Johannes Eltz⁶ zaprosił na swoją plebanię Michaelę Heeremana⁷, ks. Christiana Schmitta⁸ i Bernharda Meusera⁹. Po dyskusji na temat możliwości napisania katechizmu dla młodych, mimo wielu wątpliwości związanych z konieczno-

¹ Zob. „Kirche in Not” sfinansuje większość kosztów katechizmu YOUCAT [online], [dostęp: 7 czerwca 2011], Dostępny w Internecie: http://system.ekai.pl/kair/?screen=depesza&_scr_depesza_id_depeszy=445598&_tw_DepeszeKlientaTable_0_search_plainfulltext=YOUCAT.

² Zob. S. Rylko, *Prezentacja katechizmu YOUCAT*, Watykan 13.04.2011 [online], [dostęp: 2 maja 2011], Dostępny w Internecie: http://press.catholica.va/news_services/bulletin/news/27217.php?index=27217&lang=it#Traduzione in lingua italiana.

³ Zob. YOUCAT. *Katechizm dla młodzieży*, „Katecheta”, 2011 nr 7-8, s. 155-156. W polskiej prezentacji katechizmu, która miała miejsce w Sekretariacie Episkopatu Polski, udział wzięli: abp Józef Michalik, bp Stanisław Budzik, bp Marek Mendyk, ks. Tomasz Lubaś SSP (Dyrektor Generalny Edycji Świętego Pawła), Anna Milewska i Grzegorz Pindelski (oboje z Krajowego Biura Światowych Dni Młodzieży przy Konferencji Episkopatu Polski).

⁴ YOUCAT polski. *Katechizm Kościoła Katolickiego dla młodych*, wstęp papież Benedykt XVI, tłum. Michał Szczepaniak, nihil obstat bp Marek Mendyk, Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, imprimatur abp Stanisław Nowak, Metropolita Częstochowski, Częstochowa, Edycja Świętego Pawła, 2011, 304 s., ISBN 978-83-7424-927-0. Oprócz tekstu katechizm zawiera: indeks haseł (s. 288-297), listę odnośników do definicji (s. 298-299), skróty biblijne (s. 300), skróty dokumentów soborowych i innych źródeł (s. 301), wykaz autorów zdjęć (s. 302) i podziękowania imieniem, dobrze dokumentujące wysiłek zbiorowy, który towarzyszył powstawaniu katechizmu (s. 302).

⁵ Zob. S. Rylko, *Prezentacja katechizmu YOUCAT*, Watykan 13.04.2011 [online], [dostęp: 2 maja 2011], art. cyt.

⁶ Ksiądz Johannes Eltz jest kapłanem diecezji Limburg.

⁷ Pani Michaela Heereman jest pisarką, katechetką i matką szóstki dzieci. Troje z nich pełni różne funkcje w Kościele.

⁸ Ksiądz Christian Schmitt – kapłan diecezji Münster; należy do wspólnoty Emmanuel.

⁹ Bernhard Meuser jest wydawcą, dyrektorem katolickiego wydawnictwa Pattloch w Monachium.

ścią poświęcenia kilku lat pracy i niepewnością, jak katechizm przyjmie hierarchia Kościoła, podjęto decyzję o napisaniu takiego kompendium, zakładając na wstępie, że autorzy nie wezmą za tę pracę żadnego wynagrodzenia.

Pierwszą wersję katechizmu „testowano” podczas letnich rekolekcji, w których uczestniczyło 50 młodych ludzi. W sumie w pracach nad katechizmem wzięło udział około 200 osób. To młodzi najczęściej formułowali pytania i wybierali zdjęcia z własnych zasobów fotograficznych. Naukowe wsparcie podczas realizacji katechizmu zapewnił prof. dr hab. Michael Langer¹⁰ z Uniwersytetu w Regensburgu. Szatę graficzną katechizmu z modnymi rysunkami wykonał Alexander Lengerke¹¹. Do pracy nad katechizmem zachęcali m.in.: kard. Christoph Schönborn, kard. Joachim Meisner, Manfred Lütz (członek Papieskiej Rady ds. Świeckich), kard. Stanisław Ryłko, abp Rino Fisichella. Wstęp do katechizmu napisał papież Benedykt XVI.

2. Wstęp Benedykta XVI do Youcatu

Nowego katechizmu nie można zrozumieć bez uważnej lektury *Wstępu*, autorstwa Benedykta XVI. Szczepie wspomina on śmiało decyzję Jana Pawła II o napisaniu przez biskupów Katechizmu Kościoła Katolickiego. Ta szczerość ujawnia się w obawie dotyczącej kwestii powstania książki, będącej zbiorem rozmaitych tekstów i noszącej „staromodny tytuł” (s. 7). Rzadko można znaleźć papieskie teksty, które zawierają takie osobiste stwierdzenie: „(...) muszę wyznać, że wątpię, że coś z tego wyjdzie. Jak bowiem sprawić, żeby autorzy rozproszeni po całym świecie stworzyli razem książkę wartą przeczytania?” (s. 8). Pouczające jest to wyznanie, mówiące o tym jak powstawał katechizm, w którym autorzy mieli pisać nie jako indywidualni twórcy, lecz – wsłuchując się w głos współbraci i wszystkich Kościołów lokalnych – zamierzali dać odpowiedź na pytanie: w co wierzy dzisiaj Kościół katolicki i jak można wierzyć, kierując się w każdym zakątku świata rozumem.

Benedykt XVI wyznaje, że projekt Katechizmu Kościoła Katolickiego powiódł się, ponieważ wszyscy mieli wspólną partyturę wiary, którą Kościół, począwszy od apostołów, przekazuje kolejnym pokoleniom. Powstało świadectwo jedności w różnorodności. Oczywiście dodaje, że „można takiemu dziełu wiele zarzucić: wszystko, co czynią ludzie, jest niedoskonałe i można to jeszcze poprawić (s. 8).

Należy zwrócić uwagę na fakt, że tak jak Katechizm Kościoła Katolickiego napisano po Soborze Watykańskim II i w sytuacji głębokich przemian kulturowych, tak Youcat powstał jako narzędzie katechetyczne na Światowe Dni Młodzieży. Gromadzą się wtedy ludzie młodzi z całego świata, którzy chcą wierzyć, szukają Boga, kochają Chrystusa i pragną być wspólnotą pielgrzymującą (por. s. 9). To oni są protagonistami wspomnianych spotkań i to między nimi daje się zauważyć wiele różnic.

Analiza *Wstępu* pozwala wyróżnić przynajmniej pięć ważnych stwierdzeń, które dobrze charakteryzują nauczanie współczesnego Kościoła.

Po pierwsze, Kościół występuje przeciwko powierzchownym analizom, które dotyczą młodzieży i łatwo prowadzą do krytyki młodych: „współcześni młodzi ludzie nie są tak powierzchowni, jak się im imputuje” (s. 9).

Po drugie, Kościół głosi prawdę i nie stosuje żadnych manipulacji społecznych wobec młodych: „Ten katechizm nie będzie Wam schlebiał. Nie będzie dla Was łatwą lekturą. Będzie bowiem wymagał od Was nowego życia. Odłoni przed Wami orędzie Ewangelii jak »drogocenną perłę« (Mt 13,46), dla której trzeba się wszystkiego pozbyć” (s. 9).

Po trzecie, Kościół – przez parafie i wspólnoty na całym świecie – uwzględnia szeroką gamę odbiorców swojego przesłania oraz poszukuje ciągle nowego języka, by rozwiązywać realne problemy młodych: „(...) przy określeniu kompozycji tej książki musieliśmy uznać, że istnieją nie tylko kontynenty ze swoimi kulturami, ale również w ramach poszczególnych społeczeństw istnieją rozmaite »kon-

¹⁰ Prof. dr hab. Michael Langer – teolog niemiecki, diakon w archidiecezji monachijskiej. Więcej zob. na: http://de.wikipedia.org/wiki/Michael_Langer_%28Theologe%29, dostęp: 1 lipca 2011.

¹¹ Alexander Lengerke – grafik niemiecki, pracuje w Kolonii. Więcej zob. na: <http://www.alengerke-design.de/>, dostęp: 1 lipca 2011.

tyenty«: robotnik myśli inaczej niż rolnik, fizyk inaczej niż filolog, przedsiębiorca inaczej niż dziennikarz, człowiek młody inaczej niż stary. Musieliśmy zatem wybrać jasny język pomimo wszystkich różnic, znaleźć wspólną płaszczyznę dla tych różnych mentalności” (s. 8-9).

Po czwarte, Kościół – organizując Światowe Dni Młodzieży czy szeroko pojętą katechizację – nie skupia się tylko na powierzchownych emocjach młodzieży: „Musicie wiedzieć, w co wierzycie. Musicie pojmować Waszą wiarę tak precyzyjnie jak informatyk zna system operacyjny komputera. Musicie ją opanować jak dobry muzyk swoją partię utworu” (s. 10).

Po piąte, Kościół jest świadomy tego, na jakie pokusy jest narażona współczesna młodzież i co w związku z tym powinna zrobić: „(...) musicie być zakorzenieni w wierze jeszcze bardziej niż pokolenia Waszych rodziców, aby z mocą i zdecydowanie stawić czoła wyzwaniom i pokusom tego czasu. Potrzebujecie Bożej pomocy, aby Wasza wiara nie wyparowała, tak jak krople rosy na słońcu, jeśli nie chcecie ulec pokusom konsumpcjonizmu, jeśli Waszej miłości nie chcecie utopić w pornografii, jeśli nie chcecie przejść obojętnie obok zdanych na czytającą łaskę i zostawić bez pomocy ludzi w potrzebie” (s. 10).

To tylko niektóre wybrane myśli ze *Wstępu* do katechizmu. Wymagają one, bez wątpienia, głębszej refleksji, która posłuży nie tylko do poznania Youcatu, ale może zostać również wykorzystana we współczesnej katechizacji młodzieży.

4. Struktura Youcatu

Cechą charakterystyczną Youcatu jest jego ścisły związek z KKK. Należy podkreślić, że nowego katechizmu nie należy oddzielać od KKK, tym bardziej, że intencją autorów nie było zastąpienie go czymś nowym, co można zauważyć zarówno w strukturze dzieła, treści, jak i w dokładnych odnośnikach do numerów KKK. Youcat ma stać się dla młodych wpro-

dzeniem do lektury KKK, który – nacechowany mądrością i duchowością – jest tekstem fundamentalnym współczesnej katechezy Kościoła.

Pierwsza część: „W co wierzymy” stanowi syntezę *lex credendi*, czyli wyznawaną wiarę Kościoła katolickiego, zawartą w Symbolu Nicejsko-Konstantynopolańskim, który poprzez wyznawanie go we wspólnotach chrześcijańskich stał się żywą tradycją głównych prawd wiary. Ta część Kompendium posiada 165 pytań i odpowiedzi (nr 1-165), będących syntezą 1039 punktów KKK (nr 26-1065).

Druga część: „Jak celebруем misteria Kościoła?” zawiera podstawowe elementy *lex celebrandi*. Przepowiadanie Ewangelii zajmuje swoje uprzywilejowane miejsce w życiu sakramentalnym. W nim wierni doświadczają i świadczą o skuteczności zbawczego misterium paschalnego, poprzez które Chrystus wypełnił dzieło naszego Odkupienia. Ta część Kompendium posiada 113 pytań i odpowiedzi (nr 166-278), które są syntezą 625 punktów KKK (nr 1066-1690).

Trzecia część, zatytułowana „W jaki sposób mamy żyć w Chrystusie?”, przywołuje *lex vivendi*, czyli obowiązki, które ochrzczeni muszą wypełnić w swoim życiu, dokonując wyborów etycznych zgodnych z wiarą wyznawaną i celebrowaną. Wierni są wezwani przez Pana Jezusa do godnego życia synów Bożych, żyjących w miłości Ducha Świętego. Ta część zawiera 190 pytań i odpowiedzi (nr 279-468), które są syntezą 866 punktów KKK (nr 1691-2557).

Czwarta część: „Jak powinniśmy się modlić?” stanowi syntezę *lex orandi* i życia modlitewnego chrześcijan. Na przykładzie Abrahama, Mojżesza, a zwłaszcza Jezusa Chrystusa, który pokazuje w sposób doskonały, jak się modlić, każdy chrześcijanin jest wezwany do dialogu z Bogiem, zwłaszcza wypowiadając słowa *Ojcze nasz*, której to modlitwy nauczył nas sam Jezus Chrystus. Ta część składa się z 59 pytań i odpowiedzi (nr 469-527), będących syntezą 308 punktów KKK (nr 2558-2865)¹².

¹² Na marginesie warto zauważyć – i w przyszłości przeanalizować – które pytania w stosunku do KKK pominięto. Kompendium KKK posiada 598 pytań i odpowiedzi: rozdział I – 217 (Youcat – 165), rozdział II – 139 (Youcat – 113), rozdział III – 177 (Youcat – 199) i rozdział IV – 65 (Youcat – 59). O Kompendium KKK zob. więcej: A. Kiciński, *Kompendium nową formą Katechizmu Kościoła Katolickiego*, „Roczniki Teologiczne”, 53 (2006) nr 6, s. 99-112; tenże, *Dialog Mistrza z uczniami. Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego*, „Katecheta”, 49 (2005) nr 10, s. 16-22.

To swoiste *vademecum* zawiera istotne i podstawowe treści stanowiące wiarę Kościoła, sformułowane w sposób zwięzły, z zachowaniem ich kompletności i integralności doktrynalnej. Kompendium to możemy przyrównać do najlepszego przewodnika, który kupujemy, by poznać nowy region czy miasto, dzięki któremu zawsze możemy dowiedzieć się, co warto poznać oraz jak się w nim poruszać, by niepotrzebnie nie błędzić.

5. Problemy – nie tylko z tłumaczeniem Youcatu

Najbardziej nagłośnionym problemem związanym z Youcatem stało się włoskie tłumaczenie odpowiedzi na pytanie 420. Ze względu na szeroki oddźwięk medialny tego wydarzenia przytoczę w całości odpowiedź na to pytanie w językach: oryginalnym, włoskim i polskim. W wersji niemieckiej na pytanie: „Czy wolno chrześcijańskiemu małżeństwu stosować metody regulacji poczęć?”, czytamy jednoznacznie: „Manchmal sind soziale, psychische und gesundheitliche Gegebenheiten da, in denen ein weiteres Kind eine groß, fast übermenschliche Herausforderung für das Paar bedeuten würde. Es gibt daher klare Kriterien, die Ehepaare beachten müssen: Empfängnisregelung kann erstens nicht heißen, dass ein Paar den grundsätzlichen Ausschluss von Empfängnis betreibt. Es kann zweitens nicht heißen, dass Kinder aus egoistischen Gründen ausgeschlossen werden. Es kann drittens nicht heißen, dass äußerer Zwang dabei im Spiel ist (wenn zum Beispiel der Staat entscheidet, wie viele Kinder ein Paar haben darf). Es kann viertens nicht heißen, dass dabei jedes Mittel angewandt werden darf”¹³.

Krytykowana wersja tłumaczenia włoskiego brzmi następująco: „A volte ci si trova in presenza di condizioni sociali, psichiche e di salute nelle quali un altro figlio potrebbe costituire una sfida così grande da sfiorare il so-

vrumano; perciò ci sono chiari criteri dei quali una coppia cristiana deve tenere conto: il regolamento della fertilità non può significare che una coppia pratica un'esclusione sistematica del concepimento; non può neppure significare che i figli vengono esclusi per ragioni egoistiche; non può neppure, infine, che possa intervenire una costrizione esterna (quando ad esempio lo Stato decide quanti figli deve avere una coppia). Infine, non può significare la liceità di ogni mezzo anticoncezionale”¹⁴.

Media włoskie zauważyły i nagłośniły, jeszcze przed planowaną oficjalną prezentacją katechizmu w Watykanie, że błąd pojawia się w tekście, gdy w odpowiedzi na pytanie dotyczące metod regulacji poczęć, we włoskiej edycji sugeruje się, że pary katolickie mogą stosować sztuczną antykoncepcję. Co mogło sugerować myśl, że Kościół dopuszcza antykoncepcję? Podobnego sformułowania nie ma ani w wydaniu niemieckim, ani w amerykańskim czy polskim. W tekstach tych mówi się o odpowiedzialnej i świadomej regulacji płodności oraz naturalnym planowaniu rodziny, natomiast nie ma żadnej wzmianki o środkach antykoncepcyjnych. Zdaniem ks. Josepha Fessio z amerykańskiego wydawnictwa katolickiego Ignatius Press, włoski tłumacz źle przełożył niemieckie wyrażenie: 'Empfängnisregelung'. Choć oznacza ono w sensie ogólnym regulację urodzin, czasami jest używane do określania 'kontroli urodzin' za pomocą środków antykoncepcyjnych. Włoski tłumacz tymczasem wybrał to drugie znaczenie słowa i zaproponował włoskie wyrażenie 'mezzo anticoncezionale', oznaczające właśnie 'metody antykoncepcyjne’¹⁵.

Polskie tłumaczenie Michała Szczepaniaka brzmi już bezbłędnie: „Niekiedy istnieją takie uwarunkowania natury społecznej, psychicznej i zdrowotnej, że posiadanie kolejnego dziecka oznaczałoby dla pary niemalże nad-

¹³ *Youcat Deutsch. Jugendkatechismus der Katholischen Kirche*, München, Pattloch, 2010, nr 420.

¹⁴ *YOUCAT Italiano. YOUTH CATECHISM per conoscere e vivere la fede della Chiesa*, Roma, Città Nuova, 2011, nr 420.

¹⁵ Na język włoski przetłumaczył Youcat Pietro Podolak, natomiast korekty podjął się kard. Angelo Scola. Zob. *Watykan: błąd tłumacza wstrzymał dystrybucję katechizmu dla młodych* [online], [dostęp: 13 kwietnia 2011], Dostępny w Internecie: http://system.ekai.pl/kair/?screen=depesza&scr_depesza_id_depeszy=442706. Wątpliwe wydaje się zapewnienie Eleny Cardinali, rzeczniczki wydawnictwa Città Nuova, że dystrybucja katechizmu zostanie wstrzymana, a korekty poczynione, bowiem autor artykułu kupił egzemplarz włoski ze wspomnianym błędem kilka miesięcy po tym oświadczeniu.

ludzki wysilek. Istnieją jasne kryteria, których małżonkowie powinni przestrzegać: po pierwsze, regulacja poczęć nie może oznaczać, że para wyklucza poczęcie dziecka. Nie może też oznaczać zamknięcia się na dzieci z pobudek egoistycznych. Po trzecie, nie może oznaczać przyjęcia zewnętrznego przymusu (przykładowo decyzji państwa o liczbie dzieci w małżeństwie). Po czwarte, nie może oznaczać, że wolno stosować w tym względzie każdy środek czy to zapobiegający poczęciu, czy niszczący życie poczętego dziecka” (Youcat, 420).

W dyskusjach teologicznych czy na katechezie pojawiają się problemy związane nie tylko z tłumaczeniem. Wiele odpowiedzi skrótowych, zawartych w Youcacie, może powodować niepotrzebne zamieszanie. Sami autorzy niekiedy nie bardzo radzili sobie z wyjaśnieniami. Przykładem jest odpowiedź na pytanie: Czy dozwolona jest eutanazja? (Youcat, 382). Autorzy zauważają, że pojęcie eutanazji bezpośredniej i pośredniej zaciemnia debatę. I zamiast wykorzystać rozwiązanie sprawdzone, znane z Magisterium Kościoła, na pewno niepotrzebnie wprowadzili rozważania o dopuszczalności eutanazji pośredniej. Oto przywołane pytanie i odpowiedź z Youcatu.

„Czy dozwolona jest eutanazja?”

„Zadanie śmierci zawsze jest wykroczeniem przeciw przykazaniu »Nie popelnisz morderstwa« (Wj 20,13). Bycie z drugim człowiekiem wtedy, gdy umiera, to wręcz zasada humanitarna” (KKK, 2278-2279).

„Pojęcia *eutanazji bezpośredniej* i *eutanazji pośredniej* zaciemniają debatę. Właściwie chodzi o to, czy można zabić umierającego człowieka, czy pozwolić mu umrzeć. Kto pomaga człowiekowi *umrzeć* (tzw. eutanazja bezpośrednia), występuje przeciwko piątemu przykazaniu. Kto pomaga człowiekowi *w umieraniu* (tzw. eutanazja pośrednia), posłuszny jest nakazowi miłości bliźniego. Oznacza to, że w obliczu pewnej, rychłej śmierci pacjenta, rezygnuje się ze środków nadzwyczajnych, kosztow-

nych i niegwarantujących żadnego skutku z medycznego punktu widzenia. Decyzję w tej sprawie musi podjąć sam pacjent, względnie określić to wcześniej. Jeśli ten nie jest w stanie tego zrobić, orzeczoną lub domniemaną wolę umierającego musi wykonać jego pełnomocnik. Z otaczania chorego opieką nie można zrezygnować nigdy. Wynika to zarówno z przykazania miłości bliźniego, jak też nakazu okazywania miłosierdzia. Jest przy tym rzeczą uprawnioną i odpowiadającą godności człowieka, aby podawać medykamenty łagodzące ból, nawet wtedy, gdy istnieje niebezpieczeństwo, że przez to skróci się życie pacjenta. Decyduje tu fakt, że przez te działania nie dąży się do śmierci ani jako celu, ani jako środka” (Youcat, 382).

Z pewnością lepiej byłoby zastosować terminologię z Katechizmu Kościoła Katolickiego o odmowie uporczywej terapii: „Zaprzestanie zabiegów medycznych kosztownych, ryzykownych, nadzwyczajnych lub niewspółmiernych do spodziewanych rezultatów może być uprawnione. Jest to odmowa »uporczywej terapii«. Nie zamierza się w ten sposób zadawać śmierci; przyjmuje się, że w tym przypadku nie można jej przeszkodzić. Decyzje powinny być podjęte przez pacjenta, jeśli ma do tego kompetencje i jest do tego zdolny; w przeciwnym razie – przez osoby uprawnione, zawsze z poszanowaniem rozumnej woli i słusznym interesów pacjenta” (KKK, 2278).

Sam tłumacz polski na konferencji prezentującej polskie wydanie Youcatu przyznał, że największą trudnością sprawiły mu kwestie dotyczące teologii moralnej. Będą one jeszcze zapewne przedmiotem dyskusji. Ale zdarza się również, że pominięto niektóre zdania, pewnie z przyczyn adaptacyjnych do realiów polskich. Było to chyba niepotrzebne, ponieważ Youcat to projekt międzynarodowy, którego autorzy biorą pełną odpowiedzialność za cały tekst¹⁶.

Nie obawiałbym się znalezienia dalszych nieścisłości w nowym katechizmie czy innych

¹⁶ W polskiej wersji brakuje np. zdania: „Und wie zum Bier Hopfen, Malz und Wasser gehören, die getrennt ziemlich schlecht schmecken und gemeinsam ganz gut, ist die Katholische Kirche der Auffassung, dass diese drei Aspekte zusammengehören” (Youcat, 404).

głosów krytyki¹⁷. Youcat tworzyli tylko ludzie. Istotna jest świadomość, że Jezus „nie pozostawił swojego skarbu w sieci, lecz zamiescił na domenie” (Youcat, 175). Tą domeną jest Kościół katolicki. Może on w każdej chwili sprecyzować wykładnię wiary, która czy przez niedoświadczenie autorów, czy pośpiech młodych ludzi gdzieś tam jest sformułowana nieprecyzyjnie.

Na pytanie, czy nowy Katechizm Kościoła Katolickiego dla młodych Youcat zajmie ważne miejsce w polskiej katechezie, trudno jednoznacznie odpowiedzieć. Po doświadczeniach związanych z recepcją Kompendium KKK, o którym w polskiej katechezie pisało niewielu autorów, można mieć wątpliwości co do szerokiego przyjęcia kolejnego katechizmu.

Ksiądz Włodzimierz Lewandowski, podkreślając kunszt widoczny w Youcacie, zwraca uwagę, że katechizm ten został napisany ciepłym językiem, że zawiera liczne obrazy, które stanowią nieodłączną jego część. Autor za istotne uważa zarówno doskonale dobrane ilustracje, jak i te, kreślone słowem. Ilustruje to przykładem z katechizmu: „Czas po rozgrzeszeniu jest jak przysznic po treningu, jak świeże powietrze po letniej burzy, jak pobudka w słoneczny letni poranek, jak nieważkość nurka... W słowie pojednanie zawiera się wszystko: znowu mamy czystą kartę u Boga” (Youcat, 239). Wskazuje na obrazowy tekst i ciekawy komiks dotyczący sakramentu pojednania (zob. Youcat, s. 136-137). Autor nawiązuje również do problematyki artykułu, gdy stwierdza: „Teoretycznie Youcat powinien zastąpić będące w niemalże powszechnym obiegu wszelkiej maści katechizmy dla bierzmowanych. Czy tak się stanie? Mam poważne wątpliwości (...). Kto by przypuszczał, że racje teologiczne utrudnią recepcję YOUCAT w przygotowaniu do bierzmowania, jest

w błędzie. Przegra z dwóch innych powodów. Wręcz prozaicznych. Tradycyjne katechizmy dla bierzmowanych są krótsze i tańsze. Łatwiej zmusić do zapamiętania stu sześćdziesięciu pytań, aniżeli do lektury pięciuset. A w grupie o zróżnicowanej zamożności prędzej rozproszą się egzemplarze w cenie pięciu złotych niż trzydziestu. Dlatego obawiam się, że YOUCAT przegra ze względu na obfitość treści i cenę”¹⁸.

Co do ceny trzeba się zgodzić. Jest za wysoka jak na nasze realia. We Włoszech katechizm można kupić za 13 euro, we Francji – za 12 euro, w USA – za 15 \$, a w wersji e-book już za 13 \$. W stosunku do tamtejszych zarobków jest to pozycja książkowa łatwo dostępna dla młodzieży. Dla naszej młodzieży to duży wydatek.

Można dodać, że Youcat przegra jeszcze z kilku powodów. Po pierwsze, wydawnictwa diecezjalne i zakonne w Polsce „zagospodarują” cały możliwy obszar nauczania religii w szkole i katechezy parafialnej do prezentacji innych treści, ignorując lub spychając na margines katechetyczny to nowatorskie dzieło.

Po drugie, ciągle istnieje wiele nieporozumień w zrozumieniu celu wydawania nowych katechizmów. To nie są książki, których młodzież ma się uczyć na pamięć. Młodzi winni nauczyć się pytać o to, jak można dziś wierzyć, kierując się rozumem. Chodzi o pewnego rodzaju *vademecum*, które pozwoli wierzącym i niewierzącym jednym spojrzeniem ogarnąć całą panoramę wiary katolickiej¹⁹. Wierzący na pamięć powinni uczyć się raczej modlitw i prawd nauki katolickiej, a nie bardziej lub mniej określonej liczby pytań czy odpowiedzi.

Być może jednak dialog Kościoła z młodymi, poprowadzony za pomocą nowego narzędzia jakim jest Youcat, dojdzie do skutku, a to przynajmniej z trzech powodów. Po

¹⁷ W Internecie pojawiły się już głosy krytyczne. Zob. np. *Katechizm pokolenia PowerPoint* [online], [dostęp: 12 czerwca 2011], Dostępny w Internecie: <http://breviarium.blogspot.com/search?updated-max=2011-06-29T13%3A05%3A00%2B02%3A00&max-results=5>. Autor krytykuje m.in. fakt, że w katechizmie katolickim znajdują się wypowiedzi osób wyznających inne religie lub osób niewierzących. Podobna krytyka spotkała słynny już Katechizm holenderski, w którym znalazły się wypowiedzi wyznawców hinduizmu, buddyzmu czy marksizmu. Właśnie dzięki niemu wielu niewierzących przeczytało go, a wierzący poznali całościową sytuację człowieka w świecie współczesnym.

¹⁸ W. Lewandowski, *Dlaczego przegra? Kto wie, czy intuicja młodych nie pokona doświadczenia katechetów* [online], [dostęp: 16 czerwca 2011], Dostępny w Internecie: <http://info.wiara.pl/doc/884084.Dlaczego-przegra>.

¹⁹ Zob. Jan Paweł II, *List Ojca Świętego do kard. J. Ratzingera* [online], w: *Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego* [dostęp: 1 lipca 2011], Dostępny w Internecie: http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/ratzinger_kkk_02022003.html.

pierwsze, znalazła się organizacja kościelna – Kirche in Not²⁰ – która w większości sfinansowała 700 tysięcy egzemplarzy, rozdanych uczestnikom Światowych Dni Młodzieży w Madrycie jako prezent od Ojca Świętego Benedykta XVI. Po drugie, znając operatywność Krajowego Biura Światowych Dni Młodzieży przy Konferencji Episkopatu Polski, będzie ono promotorem różnych działań,

aby omawiany katechizm docierał do jak największej grupy młodzieży. Po trzecie, należy mieć nadzieję, że znajdą się duszpasterze i katecheci (tacy jak w parafii św. Wojciecha w Lewkowie), którzy na facebooku poprowadzą dyskusję z młodzieżą, dyskusję opartą na tekstach zaczerpniętych z nowego katechizmu²¹.

SŁOWA KLUCZOWE: Katechizm Kościoła Katolickiego dla młodych Youcat (w języku polskim używa się angielskiego skrótu Youcat), Benedykt XVI i Youcat, polscy katecheci i Youcat

KS. ANDRZEJ KICIŃSKI

CHURCH'S DIALOGUE WITH THE YOUNG. YOUCAT IS SHORT FOR YOUTH CATECHISM OF THE CATHOLIC CHURCH

ABSTRACT. YOUCAT is short for Youth Catechism of the Catholic Church, which will be launched on World Youth Day. Developed with the help of young Catholics and written for high-school age people and young adults, YOUCAT is an accessible, contemporary expression of the Catholic Faith. The appealing graphic format includes Questions-and-Answers, highly-readable commentary, summary definitions of key terms, Bible citations and inspiring and thought-provoking quotes from Saints and others in the margins. What's more, YOUCAT is keyed to the Catechism of the Catholic Church, so people can go deeper. It explains: What Catholics believe and why (doctrine); How Catholics celebrate the mysteries of the faith (sacraments); How Catholics are to live (moral life); How they should pray (prayer and spirituality). Pope Benedict XVI has to say about the YOUCAT project: "Study this Catechism with passion and perseverance. Make a sacrifice of your time for it! Study it in the quiet of your room; read it with a friend; form study groups and networks; share with each other on the Internet. By all means continue to talk with each other about your faith." When asked whether the new Catechism of the Catholic Church for young YOUCAT takes an important place in Polish catechesis – is difficult to answer.

KEY WORDS: YOUCAT, Youth Catechism of the Catholic Church, Benedict XVI and YOUCAT, Polish catechesis and YOUCAT

ks. Andrzej Kiciński, prof. KUL – dr hab., kierownik Specjalizacji Katechetyki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II (www.katechetyka.eu).

²⁰ „Bezpłatne egzemplarze Youcat będą dostępne podczas ŚDM w Madrycie w językach: angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim, hiszpańskim i polskim. Na żółtej okładce katechizmów przygotowanych do Madrytu widnieje specjalny nadruk: »Książka jest osobistym darem od Ojca Świętego«. Dyrektor (...) »Kirche in Not« w Niemczech, Karin Maria Fenbert, poinformowała media, że reprezentowane przez nią dzieło, pokrywając znaczną część kosztów druku, bardzo chętnie spełnia życzenie Benedykta XVI. Przypomniała przy tej okazji, że założyciel dzieła, o. Werentfried van Straaten zawsze podkreślał, iż »życzenie papieża ma dla *Kirche in Not* wagę rozkazu«. W związku z tym nie zwlekano ani chwili, aby wesprzeć »papierki projekt«. Youcat jest największym chrześcijańskim projektem książkowym na świecie. Przygotowany na Światowy Dzień Młodzieży w Madrycie w dniach 11-21 sierpnia br. w sześciu wersjach językowych jako specjalny prezent dla młodzieży od papieża, ogółem ukaże się w 15 językach w 700 tys. egzemplarzy". *Kirche in Not sfinansuje większość kosztów katechizmu YOUCAT* [online], [dostęp: 7 czerwca 2011], Dostępny w Internecie: http://system.ekai.pl/kair/?screen=depesza&_scr_depesza_id_depeszy=445598&_tw_DepeszeKlientaTable_0_search_plainfulltext=YOUCAT.

²¹ Parafia św. Wojciecha w Lewkowie, *Czytamy razem YOUCAT* [online], [dostęp: 1 lipca 2011], art. cyt.